

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, péntek, június 11

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, JUN. 10.

A birodalom hatalmas ősi székvárosából ma tért haza kicsiny falujába a magyar irodalom és művészet élő megtestesítőinek egy szerény csapata.

Mit kerestek a kicsi Kolozsvárnak nagy hír és ismert név nélkül szükkülő szegény színészei a világ egyik legelső városában, a föld legkitünőbb művészei által lakott és látogatott császári városban, mikor franciaia szintársulat, melynek nyelvét csaknem minden művelt ember érti, vagy más hatalmas nemzeteknek színészei sem mertek soha saját nyelvükön szerencsét próbálni. Mit akart ott a magyar művészet, mely külföld előtt nem létező valami, a magyar irodalom, melynek megteremtőit kifeledték a londoni Albert-emlékről, melyen a világ összes nemzeteinek pár százra menő elsőrendű írói fehér márványból vannak kitzdhomokra, a világpiacára versenyezní, a világ lumenjeivel egy igénytelen magyar szintársulat?

Merész vállalat volt, s minél merészebb, annál nagyobb a diadal, a melyet arattak.

Hogy az erkölcsi siker magas fenszárnyalásában nem szokta a pénzes zacskót is magánál hordozni, ez régi sorsa a művészetnek. Hogy külföldi magyarjaink kevésre becsülik hazájukat, igen természetes, különben nem volnának külföldön. Hogy a bécsi német nem ért magyarul, s egy pár előtte ismeretlen szövegű dalért nem unatkozik érthetetlen magyar banksódások, duhajkodások mellett egy egész estén át, ez ismét természetes, s nem is vehető rossz néven. Hisz az olasz is csak az ének nemzetközi nyelvén mer megszólalni idegen földön, miként követelhet többet más nagy nemzeteknél a magyar? Hogy azonban a kritika, mely a legnagyobb tehetségeket sem kímélte meg, egész új felfedezésként valódi művészeknek kiáltotta ki színészeinket, kitűnő termékeknek a magyar irodalom szílményeit, s a legelső színház tagjai a magyar művészet által bizonyos tekintetben tulszárnyaltaknak mondják agukat, ez fontos tanulság a külföldnek és a hazának egyiránt. A külföldnek, s különösen a németeknek, hogy ne tartásák saját kiváltságuknak a művészetet, a hazának, hogy becsülje meg őseredetiségeit, ne majmolja mindenben az idegeneket, s hogy különösen a felsőbb körök lássák a kin-

A KELET TÁRCZÁJA.

Anyá és leánya.

REGÉNY.

Írta:

Bentzon Th.

Harmadik rész.

XI.

(Folytatás.)

Legyőzve ezt végre, délután elmentem Villardnéhoz.

— Nincsen itthon, — jelentette egy elömbé jövő cseléd, — de a kisasszony bent van a szalonban Ranceray Pál úrral.

Ez nem jelentett semmi jót. Pál, nézetem szerint, nagyon rosszúl cselekedett, hogy ily izgatott állapotban ily veszedlyes találkozássra merete elhatározni magát, s különben is hogyan juthatott be Georgettehez? Ez anyja távollétében rendesen nem szokott látogatásokat fogadni; szobájában ílt ilyenkor, mint szoktak a jól nevelt fiatal leányok. Beje entés nélkül léptem be, megvalloim, kissé félve, kérdezve magamtól: vajjon minő magyarázatoknak lesznek hivatlan tanuja, s minő szerepet fogok köztük játszani. Előbb egy kis szobán kelle átmennem, melyet könyvtárnak neveztek a háziak, s mely a szalontól csak egy félig felredőzött szőnyegajtó által volt elkülönítve. Hangosan kiejtett parancsoló hangok hallatára mozdulatlanul álltam meg a küszöbön. Lehetséges-e, hogy ez a legnagyobb megbánákozást kifejező, csaknem haragig fokozódott felindult hang a Goorget-

cset, mely a speciális magyar művészetben, a hajlékony szép hangzású magyar nyelvben, s az annyira semmibe vett pórnép búbjós költészetében rejlik.

A kolozsvári színészeknek nem ki zárólagos érdemük, hanem véletlen szerencsájuk, hogy ezen fontos tanulásra a külföldet és a magyart megtanították. A magyar színművészet önálló fejlődésében, a magyar népköltészet genialis eredetiségében rejlik a valódi érdem. Irodalmunkba, a felsőbb körök szokásaiba, államunk organisatiójába, közigazgatásunkba, igazságszolgáltatásunkba, nevelésünkbe sok minden jót-rosszat eltanulhattunk a külföldiektől, de a szegény magyar színész nem utazhatott külföldön, nem tanulhatta el idegen művészek fogásait, hanem talán merő véletlenségből a leg-egészségesebb művészi alapot fedezte fel, midőn a kezénél levő népalakokat, kere-setlen, őszinte modorukban, közvetlen természetességükben vitte a színpadra. Nem csak a kolozsvári színészek, hanem az összes magyar színészek érdeme azon tíde természetesség és igaz közvetlenség, melyet a Burg színészei, legjobb meggyőződésük szerint minden hízélgés nélkül annyira magasztaltak. A németről például amugy is tudva van, hogy nem az életből, hanem négy fal között a fejéből gyártja a tudományt, nem akad fen a német színész sem azon, hogy baktért személyesítendő, baktért sohasem látott, megcsinálja képzeletből magának, s így gyur philosophiából és aestheticából magának képzeleti alakokat, melyeket nagyon szépen, de nagyon hamisan állít a néző elé. Innen a német hírhedt ál páthos eredete, s azon óriási feltűnés, melyet a magyar színészek épen bécsi collégáik előtt a művészet közvetlenségeivel arattak.

Nem önámítás tehát a magyarok bécsi diadala, nem udvariaskodó hízélgés a kritika nyilatkozata; mert a magyar színészet szerencsés, önálló fejlődésének, a magyar geniussnak természetes következménye. A kolozsvári színház pedig örök büszkeségének tarthatja, hogy először neki sikerült ezen igazságnak a világ előtt elismerést vivni ki.

Ez nagy és szerfelett örvendetes kulturai mozzanat, mely megbecsülhetetlenül jótékony hatással lesz a nemzeti önértetre, de kárhozatos következménye is lehetne legalább a mi szűkebb körünkben, ha színészeink ezen önértetet az önhittségig cultiválnák. Ők nekünk most is csak azok, a kik korábban voltak: a

te-é legyen? Alig ismertem reá, annyira megváltozott édes csengése; a Pálé elfojtottan, esdekelve, félig érthetetlenül felelt vissza neki. Mintegy kérélelést hallottam tőle kiejteni, de melynek értelmét nem bírtam kivenni, aztán hevesen szakították azt félbe e szavak:

— Nem! nem! közütnk vége mindennek.... közelednünk többé lehetetlen...

Aztán csend állott be, miközben Pál halk hangon ismét kegyelemért látszott esdekelní.

— Nem! már eddig is igen sokat mondott ön... Miért nem vonta előbb magára mások hibáztatását?... Azt mondja, ön is hibás... A végén is mi közöm nekem az-ön hibáival?... Mig az övé! Nem hiszek az övéiben... nem fogok soha hinni!... de megbocsátni sem fogok soha azoknak, kik kétkedni tudtak benne... Értse meg tehát, hogy számomra az sokkal nagyobb boldogság, ezerszerre nagyobb tisztelettel, becsüléssel szeretni őt, mint mekkora boldogság az volna: öné lehetni... értse meg tehát, hogy mindig ellenségemül fogom tekinteni azokat, kik rágalmazták anyámat, megbecstelenítették hírnevét... Vége mindennek... Isten önnel! — Azután egy zokogás, egy ajtó becsapódása hallatszott, mely e kemény, könyörtelen hangon s két ízben kiejtett búcsuszó után hangzott.

E perczben az ajtó függönye is egészen szétnyílt; Pált láttam szédült arccal, mint örült, rohanva elhaladni mellett... csaknem fellökött útjában.

— Mit tett ön? — kiáltottam reá, hevesen megragadva karját.

Képtelen volt felelni, egyetlen szót

jó fogalma nagyon viszonylagos, s habár Magyarországon annyi a jó színész, hogy szintársulatunknak leggyengébb tagjai is diadalt arattak Bécsben, itthon mégis csak azon fokára csnek ezek a létrának, mely fenmarad akkor, ha a jobbak elfoglalták megillető helyeiket, s a kolozsvári színházból hazaérkezésükkor még nem lesz Burgszínház.

A midőn tehát szívből jövő „isten hozott”-at mondunk mi is diadalkoszoruzta színészeinknek, s meleg kézzorításban fejezzük ki a hálát a dicsőségért, melyet e városnak s a magyar névnek idegen földön szerettek, üdvözöljük őket, nem mint Bécs, hanem a szegényes, a falusias Kolozsvár egyszerű művészeit, hiszen ama dicsőséges napok alatt is tapasztalhatták eléggé, hogy „a nagy világon e kívül nincsen számukra hely.”

KÜLFÖLD.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a nagykövetek nem tartották meg 7-ére kiűzött üléstiket, melyben meg akarták kezdeni a collectív jegyzék tárgyalását. Az ülést másnapra halasztották. A halasztás oka az, hogy a szultánnak 7-én nyújtotta át megbízó levelét Tissot franciaia nagykövet.

Tissot ezen fogadtatása alkalmával erélyesen támogalta a szultán előtt Goschen missióját. A franciaia kormány ugyanis teljesen helyesli Goschen missiójának célját. Goschen ezenkívül is persona gratisima a franciaia kormány előtt, a mióta loyálisan közreműködött Egyiptomban Jonbert franciaia megbatalmazottal.

Az angol és a franciaia kormány ezen erélyes fellépésének, mint mondják, nagyobb eredménye lesz, mint gyanítani lehetett. Az első eredmény az lesz, hogy Konstantinápolyban cabinetválság áll küszöbön. Valószínűnek tartják, hogy reformáló cabinetot fog kinevezni a szultán, a melynek Khaireddint vagy Midhatot fogja élére állítani.

A porta már szétküldötte a jegyzéket. E jegyzék, a legújabb versio szerint, nem válasz a hatalmak collectív jegyzékére, hanem oly fogás, a melylyel élet akarja venni a porta a hatalmak együttes felszólalásának. Különböen most is azt jelentik, hogy a porta föl sorolja ezen jegyzékben a berlini szerződésnek valamennyi végrehajtatlan pontjait.

Az orosz ezár a következő manifestumot adta ki: Mi második Sándor, isten kegyelméből minden oroszok ezárja s kormányzója, Longyelország királya, Finnország nagyfejedelme, tudtára adjuk minden hit alattvalónknak a

kiejteni... kivontam őt magam után az ajtón, félve, hogy Villardné haza talál jóni, s így találja majd őt látni. Leérve az utczára, megállítottam egy bérkocsit, beültettem Pált s én is felültem mellé, megmondva szállodája címét a kocsisnak. Ekkor aztán magánkívül kétségbeesve, elbeszélte, hogy mi történt.

Előbb azt vélte, hogy lehető legokosabban jár el a dologban; felhasználta azon időt, midőn gondolta, hogy Villardné nem lesz otthon, s ekkor akart elvinni egy névjegyet, melyre írónál lehető rövidséggel felirta a legvalószínűbbnek gondolt okot hirteleni elutazása kimentésére. Épen midőn átadta ez iratkát a kapúsnak, érkezett haza Georgette sétájából egy szobaleány kíséretében, egy futó pillantást vetve útiás öltözetére, így szólt:

— Mama azonnal haza jön. Nem várja meg őt? addig beszélgethetünk együtt...

E felszólítás parancsként volt kiejtve. Pál követte a lánykát a szalonba, hol tíz perczen át vonatva, közönbös tárgyakról folyt köztük a társalgás. Ekkor egyszerre, mintha titkos aggodalmi önkénytelenül törnének ki belőle, Georgette elébe állva, gyorsan kérdé:

— Mondja, mi történt?... szóljon, kívánom... parancsolom!... kérem szépen... Ön eddig mindennap jött hozzánk, és most egyszerre nem mutatja többé magát... Nem mutatott semmi szándékot elutazni mostanság Párisból, és ma este rögtönzöttén akar távozni... sőt úgy, hogy el se búcsúzzék tőlem, hogy viszont ne lássam, miután megmondta, hogy szeret és tudja, hogy én is

következőket: A mindenható istennek tetszett szent végzte végtelen utjaiban nehéz megkísértést becsátani reánk, mely minket s egész háznukat végtelen gyszászal töltött el. Május 22-én (jun. 3.) a mi szeretett nőnk, Maria Alexandrowna, hosszas betegség után, mely régen aggodalmakat keltett, meghalt. Minden a tapasztalt orvosok tanácsára megkísérlett intézkedések egész-ségének helyreállítására, környezetének buzgalma s gyöngéd gondjai mely fájdalomkra erőtlenségek mutatkoztak a szenvedéssel szemben, mely drága életét megrontotta, mely életét önfeláldozással egész élte végeig fáradhatlanul földi hivatása magas kötelességeinek s a keresztény könyörület tetteinek szentelt. Az istenben nyugvó ezárnő végtelen gondja a közvetlen vezetése alatt álló nevelőintézetek növendékeinek jóvoltáért, kegyes részvéte a legutolsó háboru áldozatai s azok családtagjai sorsában — mely részvét nemcsak a haza hatáira szorítkozott, de távollakó hitsorsosokra is kiterjedt: mindez, mint erről teljesen meg vagyunk győződve, folytatás emlékében maradt a töle boldogítottaknak s ama jobb hazában kellőkép fog mérlegeltetni a jószág s igazságos bíró által. Midőn mi e meggyőződésben az egyedüli vigaszt találjuk magunk számára s tiszteletteljesen meghajolunk a legfőbb lény rendelete előtt, felhívjuk minden hit alattvalónkat, hogy velünk együtt szíves őszinte imákat küldjenek az örök boldogság szent helyén nyugvó, tiszta lelkeért az égi atyához. Kelt Szentpétervárt Krisztus születése után ezernyoleczszáz nyoleczvanadik év máj. 22-én (jun. 3.), uralkodásunk huszonhatodik évében. Sándor.

Az erdélyi birtokrendezés az ország-házban.

A képviselőház ülése június 8-án.

Elnökök: Péchl Tamás.

Elnök bemutatja Hunyadmegye föllíratát, melyben a felállítandó harmadik egyetem székhelyül Szeged várost kéri kijelöltetni. A kérvény bizottsághoz utasittatik.

Sennye w Pál b Pozsony városorsz. képviselője végleg igazoltatik.

Ke m é n y G á b o r b. földmivelés-ipar-és kereskedelmi miniszter jelenti, hogy Turgyoni Lajos képviselőnek a malomipar ügyében Tett interpellaciojára a holnapi ülésében fog válaszolni. Tudomásul vétetik.

Folytatatik az erdélyi birtokviszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A 8-ik szakaszánál Kozma Párthén azt kívánja, hogy a tagosítási kérdésben két egyenlő határozat ellenében is felebbezés engedjessék a kir. kuriához birtokon belül.

szeretem önt. Mit tettem, hogy így cselekszik ön?

Ez ép oly merész, mint megható felszólítás, melyre legkevésbé sem volt elkészülve Pál, egészen kihatott a sodrából a szerencsétlen ifjú; érezte, hogy képtelen tettetni... bevallotta Georgettenek, hogy legboldogítóbb vágya teljesítése elé akadályok gördültek, és hogy azok elhárítása végett akar elútatni.

— Minő akadályok?... akarom tudni... — Es midőn Pál habozott, érthetetlen szókat rebegett, a lányka könyekbe törve ki, így kiáltott fel:

— Ah! jól látom, az akadály öntől származik, egyedül csak öntől... Lehetséges-e, hogy már is nem szeret többé?

Tovább nem bírtam ellentállni, — folytatta Pál, elbeszélve e jelenetet. A könyek és szemrehányások ily kitörése után még fenmaradt érelyem is elhagyott. Georgette lábaihoz vetettem magamat s eskük között vallottam be neki az igazat... hogy inkább imádom őt, mint valaha, hogy kétségbe vagyok esve a miatt, hogy el kell őt hagynom...

— Ki kényszeríti önt erre? — szólt ismét. — Ez esetben hát gyorsan vissza fog térni, nemde?... Mondja, mikor jön vissza?... — És szemeit folyton fürkészőleg függesztette arczomra.

Neme a szédületnek vett erőt rajtam, mely egészen megfosztott lélekjelenlétemtől; azonban éreztem, hogy nem szabad, nem lehet felgelnem kérdésére.

— Tehát igaz, ön megcsalt csak most az imént is, ön nem szeret többé?

Meghagyhattam-e őt ezen hitben?... Mindenekfelett arra volt szükség, hogy Georgette ne tartson hitzegőnek, hogy

Hirdetési díjak.

Egy négyezzőg czentiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistisches Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Servitátor 5. sz.

Nyititéri cikkek garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

A módosítvány elvetetett.

A 10-ik §. Ugron Gábor azon módosítványával fogadtatott el, mely szerint előbb nagyban, és egészben meréssék fel a tagosítandó határ, és csak aztán történjek az egyéni birtok állapot mérnöki felvétele; mert nézete szerint csak így lehet a munkát eléggé pontos, és felet nagyban való felmérés helyességének próbáját.

A 12-ik szakasz Kozma Párthén Pauler miniszter és Bokross előadó felszólalásai után az igazságügyminiszter azon módosításával fogadtatott el, hogy e szakasz második bekezdése következő szöveget nyer: „Ezen kérdésekben az 1868. évi LIV. t.-cikknek az eljárása, a bizonyításra és a perorvosokra vonatkozó szabályai alkalmazandók: semmisségi panasz mindazon által csak a felebbezésben érvényesíthető, és a fölöt fokozatosan az ügy érdemében lévő felső bíróság határoz Perújításnak ez ügyben helye nincs.”

A 13. szakasznál Pulszky Ágost az utolsó bekezdés helyett következő szerkezetet ajánlja:

Addig; míg hitelesítő mérnökök kellő számban kinevezetnek, a hitelesítő mérnököket esetenként azon kir. törvényszék, melynek területén az eljárás történik, jelöli ki, melynek határozata ellen az illető kir. táblához felebbezésnek van helye.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter elenzi a módosítványt, mert nem szeretné a bíróságokat adminisztrácionalis ügyekkel terhelni. A kormány mindenesetre az illető közigazgatási hatóságok meghallgatásával fog eljárni.

Lukács Béla a következő módosítványt terjeszti elő:

Addig, míg hitelesítő mérnökök kellő számban kinevezetnek, a törvényszékek felhatalmaztatnak, hogy területünkre nézve a működő mérnökök közül a szükséges számú mérnököket ideiglenesen a hitelesítési teendőkre jogosítsák fel.

Kozma Párthén nem fogadhatja el a beadott módosításokat, mert még a kormányban is több bizalmat helyez, mint főleg az erdélyi törvényszékekben. Az érdekeltek által kívánja a mérnökök választását.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter ellenzi e módosítványt.

Kozma Párthén visszavonja módosítványát.

A ház az eredeti szöveget fogadta el és mellőzte a módosítványt.

A 14. §., mely az állandó szakértőkről rendelkezik, Teleszky István indítványára, ki a bizottsági kisebbségnek eziránti megállá-

érezze, legyen meggyőződve a fölé, hogy épen mint ő, én is a körülmények áldozata vagyok, és hogy ebben akaratomnak ép úgy nincs semmi része, mint neki az övé...

— Szent isten! — kiáltottam fel, megragadva a Pál kezét, — talán csak nem mondta meg neki?... —

— Nem, — felelt az ifjú gyorsan.

— „Azt” nem mondtam meg neki, nem vagyok nyomorult gazember, ámbár önzésem kissé elragadtott... nem akartam semmi határozott tényt felhozni előtte, úgy vélem, csak keringő hírekről s felmerült rágalomról beszéltem neki, melyet le akarok, le fogok győzni, elenyésztetni szónynyal, de úgy látszik, még igen sokat mondtam, mert egyszerre megszűnt kérdezni, s ellökve távol magától, hirtelen felegyenesedett; halotthalvány volt, s borzasztóan feldúlt arcczal rebegette:

— Anyám, anyámról van szó!... távozzék... nem tartóztatom tovább... ön reám nézve nem létezik többé...

Igazá volt, hogy sértve érezte magát általam, — fejezte be Pál ingadozó hangon, — engednem kellett volna, hogy bármily kegyetlenséget, igaztalanságot tegyen fel rólam, minthogy csak érintsem is ama borzasztó tárgyat. Fájdalom, előbb-utóbb csak észrevette volna... de én hozzájárultam, hogy felnyissam szemeit, soha sem fog ezért megbocsátni nekem... én okoztam vesztémet, most már gyűlöl, igen gyűlöl engem, leolvastam ezt arczáról, mely a válas utolsó perczében rémülettel fordult el tőlem...

Szerencsétlen Pál!... Ugy találtam, hogy sokkal inkább meg van bűntetve, hogysem szükségesnek vélném még te-

dodását terjeszti elő, mihez az igazságtagsimniserter is hozzájárult, kihagyatott.

A 15-ik §-hoz, ennek megfelelőleg Szikszay Lajos és Teleszky István adnak be módosításokat melyekkel együtt a szakasz tárgyalása függőben hagyatott.

A 16-ik §-nál Veszter Imre az ott említett előterjesztés felett a felek meghallgatását kívánta s ez iránt indítványt terjesztett elő. Kozma Parthén pártolta az indítványt.

A ház a szakaszt az előadó indítványára az eredei szövegben fogadta el.

Visszatérve a függőben maradt 15. §-ra Baross jegyző felolvassa a bizottság által ajánlott szöveget. Szikszay Lajos visszavonja módosítványát, hozzájárul a Teleszkyéhez. Előző szavazásra tevén fel Teleszky módosítványát, az elfogadtatik az utolsó pont kivételével.

A 19. §. első pontjába az előadó indítványára felvételik a következő új szöveg: e) pont az erdők közötti földrészteltek kiserelésének és új elhelyezésének megállapítására.

A 23. §-hoz Ugron Gábor a következő módosítványt nyújtja be:

A 23. §. 2-dik bekezdésének első mondata helyett megmaradván a szöveg többi része, tételessé a következő módosítás:

„Erdők rendszerint nem képezik tagosítás utján kiserelésnek tárgyát s azok az erdőbirtokok belegezésének hiányában a következő esetekben vétethetnek kiserelés alá:

a) ha a község határában levő erdőparcellák területé átlagban 5 holdnál kisebb, a menyiben az erdők a taggal összefüggésben és egy birtoktestben tagosíthatók nem lennének, külön tagban is kiszakíthatók;

b) s ha esekély értékű erdőknak érintetlen tagjára a cselezőrt tagosítás meghibásítaná.”

Bokros Elek előadó ellenezvén ennek elfogadását, a ház elveti azt.

A 24. §. Szikszay Lajos a következő módosítványt teszi:

A 24 §. első alinea-jában ezen szavak után „Az új kiosztásnál mindenik tulajdonos járandósága lehetőleg egy tagban...” tételessé ez „vagy a határ fekvésének, helyi viszonyoknak és a mezőgazdaság érdekeinek megfelelő részletekben hasíthatók ki.”

Ugron Ákos elfogadná a módosítványt, ha az nem parancsolólag, hanem fakultatíve intézkednék.

A „kihassítassák” szó helyett tehát a „kihassítható”-t ajánlja.

Az előadó s Kemény miniszter hozzájárulnak Szikszay módosításához.

A módosítás elfogadtatik.

A 25-dik §-nál Gál Endre indítványozza, hogy a b) pont után folytatólag tételessé: az illetmények megállapításánál azonban a magán havasi birtokok számításba nem jöhetnek.

Ugron Gábor a szakaszba 100 hold helyett 50-et kér tételni.

Kunle József az igazságtagsimniserter szövegét pártolja.

Ugron Ákos pártolja Ugron Gábor módosítványát.

tézni azon szemrehányásokat, melyeket lelkiismerete- s Georgettetől kelle szenvednie.

Egy óra múlva odahagyta Párist kétségbeeséssel szívében, kimondhatatlan keservet s lelki kiút hagyva maga után.

(Folyt. köv.)

Egy alkalmi felköszöntés,

melyet a magyar írók- és művészek jun. 6-án Esztergomba tartott kirándulása alkalmával a társas dísz-ebéd folyama alatt mondott Csíkcsatószei Györfy Iván.

Uraim és hölgyeim!

Mindenekelőtt becses becsanatukért, s kegyes concessiójokért kell kérve könyörögnöm, hogy most, midőn e kedves ünnepély alkalmából, szebbnél-szebb felköszöntések kíséretében annyi sok kifűnő író kéz emelt már poharat, mégis meg nem bírom magamtól tagadni azon örömet, hogy élve a kellemesen kínáló kedves alkalommal, magam is poharat ragadjak, s ez erős bór mellett gyenge szavaimat ünnepélytünk legünnepeltebbjeinek ismételt felköszöntésére feleltem.

Főlelem pedig poharamat az erdős völgyes szép hazánál, a kies Erdély búske. bércei közt székelő nemes székelynemzetnek. Nevében ez édes kedves rokonszenves testvéreknék, melynek magam is messze földre kíváncsiorok, kivételődött, vagyis székelyesen szólván messzére kikövetkeztet, elzúllott szűllöttje, s nem is annyiban hazai író, mint inkább ma is hazasíró fia vagyok.

Nem egy ízben szokták a szememre vetni, tréfa közben, hogy a hol s a mikor csak szerit ejthetem, mindannyiszor különös előszeretettel szoktam székelý származásomat, s szép székelý szűllőföldemet, s szegény jó székelý nemzetemet szóba hozni.

De hát engedelmet istálok, hogy ehejt így

A szavazásnál a módosítások elvetettek. A 26-ik §. az előadó módosításával fogadtatik el.

A 27-ik §-nál Kozma Parthén indítványozza, hogy a második bekezdés következőleg szerkesztessek:

A törvényszék a tárgyalás alatt felmerült minden kérdés felett egy ítéletben határoz, azon pontokra nézve, melyekben a felek föltétlenül kiegyeztek, az egyezség szolgát zsinórmértékül, s annak megállapodásai az ítéletbe befoglalandók.

Az előadó ellenzi e módosítást s a ház többsége elveti azt.

A 32-ik §-nál Teleszky István ajánlja különvéleményének elfogadását.

Ugron Gábor az igazságtagsimniserter szövegéhez kéri elfogadtatni e szakaszt.

Orbán Balázs szintén az igazságtagsimniserter szövegét pártolja.

Kozma Parthén elfogadja a különvéleményt.

Az előadó felszólalása után a § elfogadtatik s a különvélemény elcsik.

A 37-ik szakaszánál, mely azt mondja, hogy a törvény a Királyföldre nem terjesztetik ki, felszólal Ugron Gábor e szakasz kibagyatását kérve.

Hofgráff János felszólalása után e § elfogadtatik.

Szikszay Lajos indítványozza, hogy a 37-ik § után vételessé fel ezen új szakasz:

„Az arányossák megengedhetőségének eseteire és az aránykiesra nézve a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zarándmegyék és Kóvár vidék területén az 1836. XII. törvényezik intézkedése alkalmazandók.”

Ez új § elfogadtatik.

A 39-iknél Ugron Ákos kéri az igazságtagsimniserter, hogy azon ügyek ellátásával egyes bírák lesznek-e megbízva és azonkívül a felbevezési eljárást minő módon akarja szabályozni.

Pauler igazságtagsimniserter: Az ügyek gyors elintézésére szükséges ügyviteli intézkedéseket annak idején szakértők meghallgatása után fogja megtenni.

A törvényjavaslat egészen le van tárgyalva, harmadszori megszavazása a következő ülésen ekkor tárgyalás alá kerül azután a Budapest főváros által fölveendő kölesönrl szóló törvényjavaslat tárgyalása, továbbá a pest-zimonyi vasutól szóló és a másik két vasuti törvényjavaslat tárgyalása.

Az ülés végződik 2 óra 15 perczkor.

LAPSZEMLE.

Az „Ellenőr írja: A berlini congressus utójátéka felett egy hét múlva vonják fel a függőnyt.

A határidő is meg van állapítva, a meghívókat is kézbesítették. A berlini conferentia tehát létrejött.

Mi valami nagy gyakorlati hasznót nem várunk a conferentiától. De mégis igen fontosnak tartjuk azt két okból. Először azért, mert a conferentia a görög rokonszenz feléledésére mutat. Minél inkább összeroskad a török birodalom, annál

találom mondani, hanem hát igen szép számmal vannak ilyenek, a kik előtt nem ismeretlen amaz ismeretes székelý szözlőmod, a mely azt mondja, hogy: „székely sz... az az, hogy székely szűlte, — — igen, ugy kell mondan, hogy szűlte, tehát: „Székely szűlte a magyart, ette volna is meg!” Erről az „ette volna is meg”-ről éppen eszembe jut egy adoma. Ha méltóztatnak megengedni, hát elmondom. (Halljuk!)

„Az egyszeri fiatal emberrel az az eset történt, hogy megházasodott. Évek múltán találkozik vele egy legénykorabeli barátja.

Nos hát bruder! — kérdi emez — hogy vagy megelégedve a feleségeddel? Jaj pajtás — te! a feleséges fél — ne is kérdezd. Mikor a feleséget elvettem, ugy szerettem, hogy majd megettem, most meg ugy bánom, mint a kis kutya, hogy akkor csakugyan valósággal meg nem ettem.”

A szegény jó székely nemzet is nem egy szer elmondhatná okkal-móddal, (oka lévén rajta, s módja lévén benne,) hogy mikor szűltem a magyart, ugy szerettem, hogy majd megettem, most pedig — —

Mert hát kérem! a harezias és vitéz székelý nemzet volt az, a mely századokon át vére árán védte Magyarországot a betörő török s tatár áramlatok ellen, mikor a nemzetre szintén „Szomorú napok” jáltak; a mikor majd mindig „Véres kenyér” volt, ha volt, a szegény székely szűk tarisnyájában, s a mikor szomorú napirenden volt a „Törökvilág Magyarországon.” Igen, uraim! a szegény jó lelkű, de hazaszerető harezias székely nép századokon át vérvő vődbástyája volt Magyarországnak, melyről a keleti vadbordaának hazánkat gyakran megsemmisítéssel fenyegető ádáz rohamait nem egy ízben saját mellével fogta fel mielőnk, s a törökök hódító hadjara-tai ellen éppen ugy végvára és védvára volt hazánknak, mint emez volt Európának; s mégis

nál visszautasíthatlanabb módon támad fei a kérdés: mi lép helyére? Különösen az angol szabadelvpolitikusok e kérdésre azt válaszolják: Görögország, a görög nép. Ez eszmének ma már erős propagandája van Angliában, sőt a continensen is.

Ez mind igen szépen van kigondolva, esakhogy ugy látszik, a történelemnek még sok időre van szüksége, míg ismétli magát. Törökország még mindig hatalmasabb gátja a szlavizmusnak, mint lenne egy görög birodalom.

A törököknek még soká kell gyengülnie és a görögnek erősödni, míg az arány ez utóbbira nézve kedvezőbb lesz.

Berlinben nem szabad feledni, hogy egy megévő faktort oklalanúság egy jövedőbeliért fölfoldozni. Törökország lenyesésénél tehát óvatossan kell eljárni.

Két hatalom ugylátszik el van határozva, hogy kisser mélyebbre vágja a kést. Ez a két hatalom Anglia és Franciaország.

S ebben van a berlini conferentiának második és fő jelentősége.

A „Pesti Napló” írja: A hadügyminiszter ismét egy kis rendes és egy kis rendkívüli költségzaporitással kívánja boldogítani a két különben is nagyon boldog országot, Ausztriát és Magyarországot. Csekélység: évi 845.000 forint az egyik s csak nyolcz millió forint a másik. A hol annyi a rendes és a rendkívüli deficit, mint minálunk, ez a kis többlet is ellér. A kormány alighanem ugy gondolkodik, hogy hiszen már ugy is mindegy.

A hadügyminiszter a legfőlelnekbb ember a monarehiában. Senki se himné, pedig ugy van: soha sem érzi magát biztonságban.

A delegációk a gyalogságnál a századosoknak lovakkal ellátását már sokszor túrtiték, a miniszter azonban meg nem győzhették arról, hogy erre a pénzt nem fogják megszavazni. Most az első osztályu századosok lóra illetését követeli, azt mondván, hogy ez nem nagy kiadás, nincs félmillió sem. Igen ám, ez a kezdet. Ha a százados urak megunták a gyalogolást, vagy már nem bírják a nagy fáradságot — pedig nem mindenütt illeek lábótan — a miniszter mutasson más czimelnél megfelelő megtakarítást; de azt bajos lesz velünk elhitetni, hogy az államnak erre a reformra van legnagyobb és nélkülözhetlen szüksége. Sok fontosabb dolog elmarad évről-évre.

A mi a nyolcz millió rendkívüli költséget illeti, azt a miniszter várépítéskre követeli — Tyrolban és Galicziában.

De Magyarországot védeni nem jut eszébe, csak Ausztria tartományaira gondol, a hánysszor várakat építeni akar. Erdélyben egyetlen valamire való erősség nincs, Felső-Magyarországon nincs, hanem Magyarország fizessen nyolcz millióból kettőt és felet, hogy Tyrol és Galiczia új várépítményeket kapjon.

Ez aztán igaz, hogy közös védelem, de nem kölesönös.

Mi tehát azon véleményben vagyunk, hogy a magyar kormánynak és delegációjának semmi oka nincs a közös hadügyminiszter költségzaporitási terveibe beleegyezni.

Amíg a magyar a nyugati szomszédoknak a tekintetben tett szolgálatai elfedése felett olykor legálabb egykor szemrehányó kifakadással szerez szívénnek némi satisfactiót: addig a szegény jószívű székely testvér, (mondhatnám mostoha n a tekintett testvér) szemrehányás és panaszas zúgolódás nélkül szántogattja véres verjétekkel üntözött keskeny és sovány barázdáit, és mégis e rokonszenves nemesalád, a jölektü szegény székely nemzet „Egy elátkozott család”-ként, századok óta a „Szegénység útja”-ra taszítva van; s a szegénység útjáról talán a „Jövő s a z a d r e g é n y” szerint, leterni fog csak akkor, a mikor az iheor korszak kormánya, azaz kormányozható aerodromonjai megszületni fognak valahol „a János pap országában.”

No, de most veszem észre, hogy a mostani „Politikai divatok” szerint az ily „Árnyképek” szözlőzetése nem egészen évad-szerű; ennél fogva tehát szóm egybekeverem, hogy esmét elő kezdem a dógót, hagyám s felejtém, mivelhogy azt is szokás a székelýeknél mondani, hogy „a ki megért, üdvözül”! Hát visszatérek oda, a hol elhagytam, s ujólág azt mondom, hogy „Székely szűlte a magyart.”

De az édes kedves szegény székely szűllőföld szűlte nemcsak a magyart, hanem az szűlte: a magyarnak, a magyar nemzetnek, a magyar művészet egének elsőrendű ragyogó esilágát, fényes napját, büszkeségét, diadalmát, a magyar színművészetnek diadalmát és diadalmát koszorúzza koronás királyhőjét, a kit Esztergom városa örömteljes elragadtatással és méltó büszkeséggel mond ma magának, s kire nézve bizonyára az ország valamennyi városai irigyelik föltűnk azon ritka szerenésért, hogy őt köztűntik üdvözölhetjük, s ha csak ma is, magunkénak mondhatjuk.

(Folyt. köv.)

Az „Egyetértés” írja: Pest-Pilis-Solt és Kis-Kunvármegyéről szól az ének. De szól akként és szól azért, hogy meghallja azt a többi vármegye is, meghallják az ország összes helyhatóságai. Az ország központi és vezérvármegyéjének mai közgyűlésén jött szóba azon tömeges sikksztás, melyet járási szolgabírák, köztisztviselők elkövettek.

Miként történhetett, hogy éveken át ellenőrizhetlenül, fölfedeztetlenül tenyészett a visszaélés?

Igaz, hogy az ellenőrzés gépezete rossz, akadozó és lézagos. Ezt nem annyira a bizottság jelentése deriti ki, mint inkább a megtörtént szomorú esetek igazolják. De ezek aztán igazolnak mást is. Igazolják azt, hogy a megyei közigazgatás szerves intézményében igen nagy hatáskör és fontosság tulajdonítatik a köztisztviselő iránti személyes bizalomnak s ezt nem is kárhoztatjuk, de igen kis hatáskör és fontosság tulajdonítatik a községek önkormányzati hatóságának s általában az önkormányzat nagy elvének — s ez az, a mit kárhoztatnunk kell. Az az irány, mely rossz sebként beette már magát az országos kormányzatba és közigazgatásba, mind inkább terjed s körsággént terjed a vármegyékben.

„Vigyázz vármegye!” Ez a mi jelszavunk. Ma már csak a vármegye s ennek is nem mai alkata, hanem diéső multja s szendergő bár, de még ki nem halt közszelleme képezi utolsó menedéket a helyhatósági önkormányzat magyar történeti intézményének. Ez intézménynek ma két rettenetes ellensége van. Az egyik Tisza Kálmán, a másik a közöny. Az egyik megakarja ölni, a másik el akarja sorvasztani. A harmadik még gonoszabb ellensége lenne a korrupción. Ez egyenesen megmérgezné s kioltaná életét.

A kolozsváriak Bécsben.

A bécsi Ringszínház vasárnapi estéjéről, mely oly sajnálatosan botrányos jelenetek közt folyt le, s a magyar társulat elbucuszásáról a következőket írják az „E-s-nok Bécsből:

Az orvosi egyetemi fiatalság s ezek közül is kiválólag az izraelita magyar ifjúság: Blitz S., Erdélyi, Sámson, Sponer stb. vezérsege alatt gyűjtést rendezett, melynek eredményét, egy szép ezüst koszort nyújtottak át kedveltjüknek, Pálmay Ilkának és pedig feltűnő ovázóval. A közönség között a páholyban adták át, ugyanis éjlenések között a koszort, minthogy a „Peleskei nótárius”-ban nem játszó Pálmay Ilka, a Bécsben uralkodó szigorú rendőri szabályok szerint darab közben nem jelenhetett meg a színpadon. Ha ezt így tudja vala előre Pálmay Ilka asszony: bizonyosan nem utasította volna vissza Peleskeiből a Hopfen seriózó szobalányának kicsiny szerepét, melylyel a művezető megkínálta — és a melyért, mellesleg legyen mondva, háromszori előadás után 60 forint játkédkjít is huzott volna — de a melyet kicsinysege miatt vonakodott elfogadni. — A koszoru készítőinek pedig a legszebb alkalmuk lett volna a színpadon, a közönség és az összes működő személyzet előtt átadni ajándékukat az előadás végén, akkor ugyanis a közönség szűlni nem akara hívására, Mátrai művezető rendelkezése következtében az összes jelenlő társulati tagok — a kik a darabban nem játsztak, saját utcazi ültőzekükben — megjelentek ismétlenül a nyílt színpadon, míg végre kénytelen volt Mátrai megszólalni és a bécsi közönség szívélyes, barátságos fogadását halásan megköszönni, néhány ügyesen választott szóval. — Ezek után a függőny a magyar színészek előtt egyelőre végkép legördült s vendégcsereplésük ezzel véget ért. Még meg kell említenünk, miszerint a vendégcsereplés június 15-ikéig volt eredetileg tervezve; de, minthogy a meleg napok beálltával a néző tér mindig töresekbb lón, a pusztá erkölesi siker pedig tudvalevőleg nagyon sovány táplálék, az igazgatóság kényserlőve volt az előadásokat már most megszüntetni. Pozsonyból kapott igen lelkes meghívást, minek következtében Krasznai Miskát átküldte az igazgatóság körülnézni, Krasznai tegnap visszatérvén, mint mondja, diésőretet s lelkesítést ott nagyon sokat talált, de anyagi bevétecsitást vajmi keveset. E mellett még azon kedvezőtlen körülmény is előadta magát, hogy Pozsonyban már 8—10 nap óta van föltartóztatva egy német társulat, melynek különben engedélye van előadások tartására, azon esetre, ha a kolozsvári társulat oda menne. Azon társulatnak nyakára menni, azt onnan kiszorítani, nyomorának tenni ki, nem tartja illőnek az igazgatóság. Így tehát kitétetett ma a fekete táblára a rendelet, holnap hétfőn málházni s holnapután, kedden, e hó 8-án indulni egyenesen haza Kolozsvárra.

Más kézből ugyancsak a vasárnapi előadás alkalmából írják nekünk Bécsből a következőket: A június 6-diki utolsó előadásán történt színjázi botránynak az igazgatók, rendező és szereplő színészek egyike sem hibás. És mégis volt botrány! Az pedig következőképen érlelődött. A társulatnak két elsőrendű énekesnője van, Baloghné, kit a helybeli magyarság finom játé-

ka s magyar érzéssel énekel dalaier, mint mondják, a tenyerén hordott s Pálmay Ilka asszony, ki, mint a bécsi lapok írták, még a magyar falusi leány nehézkes hangulatába is tudott internacionális pikantériát vegyíteni. E két hölgy mindegyike művészno a maga nemében, meg is hódította tehát, mint említém, Baloghné az egész szemem szedett magyarságot s Szigligetiné, ennek elismerésén kívül, még különösen azok nagyrabecslését, kik a már érintett internacionális pikantériák helyes méltatására, kiválóan kifejeztéllel bírnak. E két művészno zavaralanul részesült az egyetértő közönség zajos tapsaiban, a míg egy szép estén, a „Sárga csikó” előadása alatt, Baloghné tisztelői egy szép ezüst babérszuszorval meg lepteék. Azóta Szigligetiné hívei boszút forraltak Baloghné ellen, mely nemcsak indulatuk azonban a következő előadások alatt még nem mert nyilatkozni, de lappangva növekedett mindaddig, míg a bucsu előadásán — mindenkorra az ő ezüst koszorujok ára is begyűlt — végre, mint éretlen botrány kitört belőlök. Csak gratulálhatunk a rendező tapintatához, a mért megakadályozta, hogy a botrány a nézőtől a színpadra is elharapódzék, mi bekövetkezett volna; ha a „Pálmay” után — kinek akkor semmi szerepe sem volt — kiáltozók kívánságára, ez utóbbi csakugyan a színpadról köszönheti meg — a hogy akarta — ezen iránta kiméletlenül nyilatkozó rokonszenveket. A kolozsvári színtársulat erkölcsi reputációja e botrány által nem szenvedett, ők magukkal vitték mindazok őszinte rokonszenveit, kik a nemzeti érzés meglével pártoltak vállalatukat, és szívőkölő sajnálják, hogy szemben a nagy anyagi áldozatokkal, melyeket a színtársulat ittléte igényelt, tehetetlenek voltak. Azon is csak szomorúság foghat el minden magyar embert, hogy e minden ízében derék társulat, egész ittléte alatt sem a m. kir. udv. se a nagyméltóságos és méltóságos „külföldi magyarok” részéről pártfogásban nem részesült! — Még egyet. A bécsi lapok már ma is emlegetik, hogy a botrányt az akadémiai magyar ifjúság követte volna el. Több oldalról direkte megkértek, hogy a szégyenletes föltevést a magyar ifjúság nevében visszautasítsam. Azt tehát ezennel szívesen megteszem, de egyszersmind sajnálkoznom is kell a fölött hogy egy-egy internacionális érzelmeire hajló magyarországi ember, ha eselekyése botrányának kvalifikáltatik a nyilvánosság előtt, a bécsi lapoknak azonnal kedves alkalmat nyújt arra, hogy miatta az egész magyar fiatalaságot gyanúsítsák.

Berecsy.

Bécsi lapokban Mátrai Béla rendezőnek a következő nyilatkozatát találjuk: A kellemetlen eset, mely a kolozsvári színtársulat utolsó előadásán Pálmay Ilka asszonyra vonatkozólag történt, s melyben engem is mint résztvevőket neveztek meg, az igazság érdekében annak kijelentésem indít, hogy nem én voltam, a ki Pálmay I. asszonynak a színpadra lépést megtiltottam sőt én az egész ügytől távol álltam s arra semmiféle befolyásom sem volt. A Fremdebl. különben az egész tegnapi botrányért a Ringszínház igazgatóját okolják, kinek ügyetlensége volt legfőképp annak is oka hogy a vendégjáték anyagilag oly rossz eredményt ért. Főlelmitjük még itt a bécsi lapok azon híré, hogy Pálmay Ilka asszony (kit a bécsiek állandóan kisasszonynak neveznek) Tewelet igazgató meghívására szeptemberben a Carl-színházban fog vendég szerepelni, s valószínűleg Boeaccio operetben lép föl először. A „N. Fr. Pr.” szerint Teweletnek ez ajánlata szította leginkább a vetélkedést, Baloghné és Pálmay Ilka közt.

A király utazásáról.

Prágából írják 7-rl: Prága visszanyerő köznapi külsejét. A zászlók, lombdíszítmények eltűntek az utcákról. Ő Felsége ma utazott el: vele ment a helytartó is, ki a határig fogja kísérni. Ő Felsége a pályaudvar előtt és a csarnokban csak csehlil beszélt s Rudolf trónörökös, mikor az állomáson a városi képviselők testületétől elbucuszott, csak Skramlik polgármesternék és dr. Riegernek nyújtott kezet. Ez véletlenség is lehet, de mégis jele az itt e pillanatban uralgó viszonyoknak. Valóban ő Felsége utazása egészen háttérbe szorította a német elemet s a cseheket emelte. Csak most, mikor e tényeket a csehek ki fogják saját előnyükre aknázni, fogjuk az uralkodó utazásának következményeit megismerni. Az ünnepélyek a kivilágítással ért el tetőpontjukat. Mondják, jó, hogy a fáklás-zenét nem tarhatták meg. A német tanulók biztos hűt kaptak, hogy a csehl egyletek, melyeknek a rend fenntartása volt kötelességük, roszban törték ellenük a fejüket. Valószínű, hogy az akadémiai jelenetek folytatása a fáklás-zenén következett volna be. Az akadémian ugyanis a csehl tanulók túntetőleg két lépésnyire tolakodtak a király közelebe s oly lármásan viselték magukat, hogy a helytartó, Weber báró elment a király mellől, hogy a tanulókat rendre intse. Székelik, hogy ez az eset az udvari ebédnél is erőse került s egy csehl főnemes így nyilatkozott volna: „Fel-

ség! az ifjúság lelkesedése nem szorítható korlátok közé.”

A helyzetet nagyon jellemzi az is, hogy a feudális párt vezetői megakadályozták azokat a tömeges tüntetéseket, melyeknek a kiengesztelési politika javára kellett volna történniök. Határozottan állítják, hogy nagy cseh gyűlekezeseket akartak tartani Prága mellett, melyeknek ki kellett volna mondaniok, hogy beleegyeznek Taaffe gróf kiegyezési akciójába. A nemcek vezetői azonban ezt időszertüfennek nyilvánították. A kormánynak is gátat kellett vetni a cseh buzgalom elé, mikor a kerületek képviselői a nyelvkényszerrendelet mellett akartak demonstrálni; Riegernek a cseh nemzeti színházban tartott beszédén is simítani kellett, mert ő Felségét mindig csak esch királynak nevezte; valamint kitörtltek a programból azt, hogy ő Felsége a Palacky-hídat is meglátogassa, melyet eredetileg Rudolff-hídnak akartak nevezni.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBOL.

Torda-Aranyos megye köz. bizottsági gyűlése.

A f. hó 9-én megtartott köz. bizottsági gyűlés főispán br. Kemény György őmlga megyéntrán, megyénk alispánja Veress Dénes terjesztette elő legelső sorban a megye mult havi közigazgatási állapotról szerkesztett rövid jelentését. Mielőtt azonban jelentése előterjesztésére tért volna át: szomorú kötelességet teljesített, tudatván a megjelent bizottsági tagokkal, miszerint volt országgyűlési képviselő s megyénk köz. bizottságának választott tagja, Kövendi Gál Miklós — kiben megyénk egy derék munkás tagot vesztett el — f. hó 8-án elhalálozott. Alispán üdvöztetvén a bizottsági gyűlés elhatározta a vesztéség felett jegyzőkönyvíleg fájdalmas kifejezést adni.

Az alispán jelentésére térve át, megemlítem, miszerint a mult hóban beadványi könyvrre érkezett 772 ügydarab, a melyek ellátást nyertek. Külföldre szóló utlevél kiadatott a mult hóban 6 drb, vadász-jegy egy sem adatott ki.

Tűzeset a mult hóban 5 jelentett be; legjelentékenyebb károkat okozott Szurdok községében, a hol a romboló tüzelemnek 19 földész-belső telke esett áldozatul 12,161 frt. becsértékben. Csertés községében pedig 89 holdnyi erdő égett le 2225 frt. becsértékben.

A közbiztonság jónak mondható. A vagyonbiztonság nagyobb mérvben Felső-Vidra községében támadott meg: ottani Jakós Krisztina Petrut 6 ismeretlen rabló támadta meg saját házában. A rablók egy része löföggverrel volt ellátva s bántalmazások után mintegy 320 frtnyi készpénzt és 154 frtnyi ruhaneműt vittek el.

Árvaszéki elnök Tarsoly Gábor jelentéséből teljes meggyőződés volt szerzhető a tekintetben, hogy megyénkben az árvai ügyek kezelése lelkiismeretes és szorgalmas tisztviselők kezében van letéve, — a mi kitűnik abból is, hogy a mult hóban beadványi könyvrre érkezett mind az 556 ügydarab ellátást nyrt.

Megeyi főorvos dr. Harmath Márton jelentése szerint megyénkben a légzőszervek hurutos kórai a mult hóban is fenntartották uralmatok; Sz.-Kocsárd községében apr. végével a ronesoló toroklob mersékelt terjedelmű járvány alakot öltött május 14-ig, a mennyiben megbetegedett 18 főt május 14-ig, a mennyiben megbetegedett 18 gyermek, meggyógyult 9, meghalt 9. Ezen egy községben előfordult járványt leszámítva, egész megyénk területén járványkór a mult hóban nem fordult elő, miért is a közegészségi állapot kifordult elő.

(Vége köv).

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Munkácsy legújabb képérőlmésés dolgokat regél egy Párisból visszatért jeles bécsi festész, ki a mestert meglátogatta legközelebb. A művész maga is ó-heber jelmezben űlt állítólag óriási vászna előtt, műtermében a jellemzőbbnél jellemzőbb zsidó-alakok hemzsegetek. Ez alakok nagyrésze már ott látható a képen, azon zsidókat ábrázolva, kik a Krisztus megfeszítését követelik. A kép, melynek nagysága fölér egy kis német nagyhercegség területével, tudvalevőleg Krisztust Pilátus előtt ábrázolja. Menyezet alatt Pilátus, körülíve széles római katonák által s épen hallgatja Kaifás főpap előadását. E pompás alak báta mögött látszik a türelmetlen, fanatikus zsidótömeg, mely a „feszítsd meg“et káltja, szenvedélyesen gesztikulálva. A megváltó szelid alakja szintén látszik már, szénnel megrajzolva és kitűnően sikerült eszményi aretot mutat. A óriási képpel Munkácsy már a jövő évi „Salon“-ban akar megjelenni.

*

Magyar színészek Stájerországban. Balogh Alajos szintársulata, mely jelenleg Muraszombaton tart előadást, a gráci helytartóság engedelmével Ratkersburg stájer városba fog átrándulni, hol rendkívüli érdeklődés nyilvánul a vállalat iránt. A társulat a legjobb magyar népszínműveket fogja bemutatni s tizenkét tagból álló exigányzenekart visz magával.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“-ből.

Árverések. Váradi Albert 5050 frt 47 krra b. ingtl. jun. 21-én Banpatakon, Riedl Katalin 720 frtra b. ingtl. jun. 26-án Déván, Magyar Lajos 426 frtra b. ingtl. jun. 21-én Ádámoson, Koczinszky Stanitzlav 2650 frtra b. ingtl. jul. 5-én Déván árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. jun. 10

Helyi hírek.

— **Az egyetemi tanács** a természet-tudományi kar jövő évi dekanjává Dr. Réthy Mórt ny. r. tanárt választá meg. A kar szavatai, ugyanis, egyenlően oszoltak meg Dr. Kanitz Ágost és Dr. Réthy Mór között s a szabály ily esetben a tanácsra bízta a döntést. Így esett, hogy most a tanács választott a természettudományi karnak elnököt.

— **A románul beszélő Kolozsvár.**

Kossuth Lajos, mint lapunk tegnapi számában olvasható, Ábrányi Emil előtt problematícusnak nevezte „információ“ alapján, Budapest magyarosodását, statualta, hogy Hünymegyében 40,000 magyar család eloláhosodott, a mezőségen 140 tiszta magyar telek 40-re olvadt le s végül „arról is van tudomása, hogy Kolozsvár magyar város ugyan, de ott mindenki ért olá h u l.“ Minden tisztelettel ugyan a nagy Kossuth iránt, nem tehetjük, hogy téves információit és a valóságtól eltérő tudomását helyre ne igazítsuk. Már a mult hónapban felszólaltunk Kossuth állítása ellen, mely a Vásárnapi Újságban kézirat másban megjelent levéltüredékében foglaltatott s mely szerint az erdélyrészi magyarságból kivesszett volna a nemzeti (raj)-érzet. Most ismét figyelmeztetni vagyunk kénytelenek a nagy hazafit, hogy ne adjon többé hitelt annak a tudósítójának, a ki azt hitette el vele, hogy mi kolozsváriak mindnyájan értünk olá h u l. Nem lát nánk ugyan semmi kárt és bajt benne, ha egy-egy nyelvvel többet értenénk, köztudomású dolog levén, hogy minden megtanult nyelvvel sokasítottuk tehetségünket, de hát a dolog nem így áll s jó ha elmondhatjuk, hogy Kolozsvárt minden tízedik ember, ha ért egy keveset s minden századik, ha beszél románul. Ha Kossuth hitelt érdemlőbb forrásokból merítené hazaré-sztünkre vonatkozó értesüléseit, megtudná, hogy Kolozsvár olyannyira magyar fejében, tagjaiban, közigazgatásában, társadalmában, intelligentiájában és munkás tagjaiban, hogy talán Szeged ha versenyeket vele magyarság tekintetében. Különös — a román lapok denuntiálnak benneket, hogy megvetjük, kisebbitjük a román nyelvben a román ajkuakat, Kossuth Lajos pedig ránk látja, hogy oláhosodunk. Különben, rég kifejté Macauly, hogy a haza-földjüktől hosszasan elszakadtak, mindig a régi szemlívgen át nézve honukat, nem bírják helyesen megítélni a változott viszonyok által teremett állapotokat.

— **A kolozsvári orvos-természettudományi társulat** orvosi szakosztályának folyó évi június 12-én (szombaton) délután 5 órakor szakülést tart. Ülés hely: egyetemi épület, II. emelet, kör- és gyógyszerinteti intézet. Tárgeyak: 1. Dr. Hógyes Endre: A compensatoricus szemmozgásokról. 2. Közlemények a kolozsvári tud.-egyet. élettani intézetéből: a) Dr. Klug Nándor: A bolygideg siettető hatásáról a szív működésére. b) Szentkirályi Géza: Az emlős szív idegelemeiről. Dr. Koch Antal, titkár.

— **Nem kell tréfálkozni.** Színházunk tagjairól egész meséket innak a bécsi lapok. Az egyik szerint Pálmay asszony határozottan felcsap osztráknak, s őszire kiképzí magát német színésznőnek a Károly-színházban a neki felajánlott helyet elfoglalandó. Boér Hermin kisasszony pedig zsidó menyecskeének készül, az „Ellenőr“ legalább ezt a furesa újdonságot hozza róla: „A szerelem műve. Gläser Hermina kisasszony, a kolozsvári szintársulat fiatal tagja, Bécsben a nagy közönség ezer főből álló tagjának tudta megnyerni tetszését, de különösen egyet, Kiss bankhivatalnok urat annyira meghódított, hogy Kiss legközelebb a zsidó vallásra tér s nőül veszi Gläser kisasszonyt. Kiss József rokona királynének fölolvadójának, Ferenczy Ida kisasszonynak. „Mi azt hisszük, talán Kiss urnak van szüksege reá, hogy kereszténnyé legyen, mintán tudmunkkal Gläser kisasszony nem a héberek híve.

— **Ez már mégis disznóság.** A Lutheránus temetőben, a nyugodalomnak e esőndes helyén nem viraszt a kegyelet. A boldogultak sírjainál áldásmondás helyett disznó-rőfűgés hangzik fényes nappal, sőt éjjel. Nehány jámbor polgár felszóltat a botrányos helyzet miatt, eredménytelenül. Mi nem hisszük, hogy a temetői felügyelőség sírásók helyett disznókkal akarja ezután az örökhajlékot — kituradni; s így reméljük, hogy azok az állatok eltávolíttatnak a sírkertből.

— **Emberbarátí** szeretetből figyelmeztetjük rendőrségünket hogy a Sétáter utcában levő, a szamos-árkon átvezető hídön nehogy átmenjen valamelyik közbiztonsági közeg, mert a hid-

részek a gyalogjárón elvannak porladva, elő-hát-ra dőlve, s még megeshetik az a szerencsétlenség, hogy rendőrségtünk valamelyik tagja egyszer belepottyan a vízbe.

— **Színészeink** csak nem érkeztek meg a reggeli vonattal, mint azt tegnap jeleztük. A társulat művezetőjétől, Mátrai úrtól, külömböző időben két táviratot is vetünk, hogy ma reggel fognak megérkezni, s mintegy 100 főből álló közönség ma korán reggel kiment az indóházhoz, de a megérkező gyorsvonaton csak Balogh-né asszonyt tudvözölhettük, ki a bécsi kost-daczára virágoz egészségben érkezett körünkbe. A társulat tagjai valószínűleg Nagyváradon is megállottak, s ma délután érkeznek meg.

— **A róm. kath. főtanoda** ifjúságának torna-vizsgálata tegnapelőtt a torna-vívoda nyári helyiségében igen szép számú közönség jelenlétében folyt le. Az ifjúság a lyceumból katonai renben vonult be a torna-terembe, hol ugy a pálezákkal véghez vitt gyakorlatok, valamint a katonai rendgyakorlatok sikerültek. A szertornázás után kezdetét vette a versenytornázás, mely mindvégig a legnagyobb érdeklődésben tartotta a közönséget. Jutalmat nyertek: Popini Albert VI-ik oszt. 1 drb. tallért, mint legkitűnőbb tornász, továbbá Vig Jenő és Páska Zoltán VII-ik oszt. nyert 1 frtos tallért; Popini A. és Schopf István V-ik oszt. nyert egy-egy frtos tallért. Popini Albert és Vig Jenő egy-egy frtos tallért; Ferenczi Ignác és Haller Rudolf V-ik oszt. tan. egyenként 1 frtos tallérral, Göllner Béla II. gymn. oszt. egy frtot. Dicsérrellet tüntették ki még Kremenczki Rudolf, Demánszki Ödön, Pipos Gábor, Pap Aurél és Ferenczi Gézát. A közönség meg volt elégedve Nyárádi L. tornatanító által feladatott eredménnyel.

Hazai hírek.

— **A brassó-predeali** vonalon a vasúti menetrendről a napokban hozott hírtünkre hívatkozva adjuk a vasúti igazgatóság által kibocsátott következő hirdetményt: A brassó-predeali vonalon f. é. június hó 15-étől kezdve következő menetrend lép életbe: Brassó-Predeal felé gyorsvonat 2. sz. és személyvonat 4. sz. Brassóba érkezik gyorsvonat 3 óra 13 perczkor délután, személyvonat 10 óra 2 perczkor délelőtt. Brassóból indul gy.-v. 3 ó. 23 p. d.-u., sz.-v. 10 ó. 12 p. d.-e. Derestye-Hétfaluból ind. sz.-v. 10 ó. 31 p. d.-e. Tömösből ind. sz.-v. 11 ó. 7 p. d.-e. Predealba érk. gy.-v. 4 ó. 28 p. d.-u., sz.-v. 11 ó. 39 p. d.-e. Bukarestbe érk. gy.-v. 9 ó. 50 p. éjjel, sz.-v. 7 ó. 30 p. éjjel. Predeal-Brassó felé gyorsvonat 1. sz. és személyvonat 3. sz. Bukarestből ind. gy.-v. 8 ó. 40 p. d.-e., sz.-v. 11 ó. 15 p. d.-e. Predealból ind. gy.-v. 12 ó. 59 p. d.-u., sz.-v. 4 ó. 53 p. d.-u. Tömösből ind. sz.-v. 5 ó. 21 p. d.-u. Derestye-Hétfaluból ind. sz.-v. 5 ó. 48 p. d.-u. Brassóba érk. gy.-v. 2 ó. 4 p. d.-u., sz.-v. 6 ó. 3 p. éjjel. Brassóból ind. gy.-v. 2 ó. 14 p. d.-u., sz.-v. 6 ó. 13 p. éjjel.

— **A bánf-hunyadi** gyermekjáték-tanműhely meglátogatta tegnapelőtt az erdélyrészi iparfejlesztő-egylet választmánya, s a szép tágas termekben elhelyezett műhely, serényen dolgozó tanítványaival, a munkában levő nagy mennyiségű gyermekjátékokkal, az egész tanműhelyben uralkodó rend és fegyelem, a tanítványok előhaladása igen kellemesen lepte meg a választmányt.

— **Az asztalosok strike-ja.** A strike sokkal nagyobb mérvű, mint hirdetik. Mondhatni egész Budapestre kiterjed s az összes asztalosműhelyeket érinti. Tegnap reggel a szállón sokkal többen jelentek meg, mint az előtt, a nagy tömeg félkörbe állva reggeli imádságu elénekelt-e a „Hazádnak rendületlenül!“ s Kölcsey Hymnuszát. Azután ismét kimentek a városligetbe és ott játszottak, lapdázta, s nem hagyták zavaratni magukat a 40 lovas rendőr által sem, kik az esetleges gyűlést akarták megakadályozni. Azonban, mitűn egy példás rendben volt a 600—700 főnyi asztaloslegény, hogy beléjök kötni se lehetett volna, — a rendőrök eltávoztak. Tegnap délután a szállón összegyűlt legények előtt kihirdette a 25-ös bizottság a következő, Bécsből érkezett táviratot: „Munkástársak! Viseljétek magatokat hősiiesen, legyetek szilárdak, sogély vasárnap megy.“ (Eljenzés.) Egyszermind bejelentették, hogy két asztalosmester ujra elfogadta a munkások követeléseit, Wosztermayerrel, Wörnerrel a bizottság kiegyezett és így kétszázon fölül ma délután újra munkába állottak. Lezugtak Thék Endre levelét, a ki darabszámra dolgozó munkásainak felmondott.

— **Három lövés.** Szörnyű eset történt szombaton a katonai czéllövőnél Debreczenben. A fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok tartottak lögyakorlatot. A czéltábla jelzéssel megbízott 15-ik századbéli katoná a lövések alatt elhagyta leshelyét. E pillanatban egy már rüpercejt vesztett golyó alsó állkapcsán hatolt keresztül. Alig hogy észreveszté magát, már egy másik golyó jön nagyobb erővel s tenyerét lyukaszfja át. Erre óriási kinok között egy lá mögé vészorog s ott a fával fedezi el magát, de ugyanakkor jött a harmadik golyó s karját találta. Erre a katoná elbukott. A szerencsétlenül azonnal kórházba szállították s ott az állkapcsájában és a karjában maradt golyó-

kat szerencsésen kivették. Sebei nagy fájdalomkat okoznak, de nem életveszélyesek.

— **A mozdony kerekeli alatt.** A vasárnap d. e. 11 órakor Kolozsvárról Nagyváradra érkező postavonatot, Rév és Élesd között, a 21-ik órház előtt, az ottani ór 3 éves gyermekét — ki játszadozva épen abban e pillanathan futott a sínekre, midőn a vonat teljes erővel közeledett — elgázolta. A vonatvezető, midőn pár lépésnyire maga előtt látta a gyermeket futni, minden lehető megtett a katasztrófa elkerülésére, de már lehetetlen volt a nagy gyorsasággal haladó vonatot rögtön megállítani; — a gép maga alá sodorta a gyemeket, s mire a vonatot megállítani sikerült, az már keresztül ment a szerencsétlenül. A gyermek iszonyu sebei folytán rövid idő múlva meghalt.

— **Philippart Mehádián.** A párisi híres pénzüzér, kinek viselt dolgairol, eltűntéről, meg fölszínre kerekedéséről annak idején hasá-bokra menő tudósításokat közöltek a franczia lapok, — jelenleg Magyarországon van Mehádián. A napokban, mint írják, akövetkező fatális eset történt vele: Philippart két barátjával s két oláh vezetővel e hó 4-én a Hercules fürdőből kirándulásra ment a hegyek közé. A társaság kevésbé ismeretes sziklagerinceken mászkálván, Philippart, a ki igen rövidlűt, délután 3 órakor elmaradt a többiekől; ezek, midőn több órai keresés után sem találták meg az eltévedtet, este 7 órakor mindanevgyen visszatértek a fürdőbe. Este nagy zivatar és égi háboru tört ki, mindamellét is a zápor, villámlás és zengés közt több csoport indult faklyákkal és mentő eszközökkel az elmaradt keresésére. Azonban egész éjjel nem találták meg s másnap hajnalban újabb expedíciók indultak ki lovon és gyalog. Ekkor végre megtalálták Philippartott reggel 4 órakor. A boldogtalan ember egy hasadékból volt szorulva 50 öl mélységben, még nagyobb tátongó úrfölött, hol két faágba kapaszkodva logott oly formán, hogy az egyike lábát támasztotta, a másikat karjával fogta át. Ruhái el voltak rongyolva, kalapját is elvesztette, egész testében reszkettett s jóformán már a halál révén volt. Nagy bajjal, öszekötött ruhadarabokon huzta fel hét oláh, kiket a boldogtalan, midőn fölért, összevissza esékolt. Dr. Popovics később oda jöven, fél órán át dörzsöltette, s 11 óra felé halálra ijedt nejjével, ki bérkocsin, a meddig lehetett, elébe ment, a fürdő vendégek és a nép örömy nyilatkozata közt jött be a fürdőbe. Philippart jelenleg 50 éves lehet, s csak roppant energiája menthette meg életét. A hét oláhnak 1000 frtot adott, s a borzasztó helyen emlékkövet állíttatott. Popovicsot gyönyörű gyémánt gyűrűvel ajándékozta meg. Eddig nincs baja, ma (6-án) már kijött s ruganyosan járkál a parkban. Valóságos esoda, a mi vele történt, 13 órán át függött ama borzasztó éjjelen a halál torkában.

KÖZGAZDASÁG.

A phylloxera ma már annyi helyen és oly mérvben konstaltáltott nálunk, írja M. F., hogy nem fogunk tulzással vádoltatni, ha azt mondjuk, hogy az ország minden szőlővidéke inficiálva van e vésztohozó féreg által. Megvannak támadva az Érmellék, a Hegyalja, Buda vidéke, a vespármegye és Versecz vidéki szőlők, nem említve Panceovát és az apróbb foltokat. A vészély ily mérvű felleptével szemben meg kell szűnnie az apróbb védekezési munkálatoknak, és az országos vészélynek megfelelő intézkedések teendők. Mit ér ma már a felhol-daknak székenéngeli mérgezése, midőn legfontosabb szőlővidékeinken százakra megy az inficiált holdak száma. A vész ma már oly általános, hogy azzal többé a kormány a rendelkezésre álló korlátolt anyagi erővel meg nem bírkozhát. Ne kicsinyeljék szőlős gazdáink a vészt, annak következményei ma még kiszámíthatlanok, de e gondatlanság miatt Tótfalu községének lakosai ma koldusbotra jutottak. Vizsgálja meg ki ki szőlőjét és ha azt csak legkevésbé is gyanusnak találná, nevezetesen, ha azt találná, hogy a levelek sárgulnak, hogy a hajtás nem kielégítő, a tőke beteges, szóval, ha bármí gyanujelt talál, tegyen azonnal jelentést, hogy az esetleges vész még keletkezésében elfojtható legyen.

—

A szerb vasúta k. Belgrádból írják, hogy mitűn az osztrák-magyar szerb vasúti conventio immár ténynyé vált, komolyan foglalkoznak azon kérdés megoldásával: mi módon hajtható végre legqiztosabban s leggyorsabban a conventio. Határozni kell a fölött is, ki építse a vasutat. E tekintetben tudvalevőleg orosz, franczia és angol vállalkozók árasztják el ajánlataikkal a kormányt s szeretnék a hasut kiépítését elnyerni. Ausztriában panaszos, sőt fölelemmel telt hangok emelkednek a fölött, hogy az építés orosz, vagy angol vállalkozók kezéhez jusszon. Belgrádban azonban meg vannak arról győződve, hogy a panaszosoknak egyáltalán nincs alapjuk, mert az osztrák államvasúton kívül egyetlen osztrák vállalkozó sem versenyzet: az osztrák államvasut pedig kétszinti eljárásával csak maga alatt vágta el a fát, különben Belgrádban nem örömet látnák, hogy az építést

angol vagy orosz vállalkozók nyernék el, mert Ausztia-Magyarország vállalkozásának képességéről Belgrádban igen jó véleményben vannak, de az osztrák államvasut — mint említők — úgyet mindenkorra elrontotta s más osztrák concurrens nem jelentkezett.

HETI VÁSÁR.

— Kolozsvárt 1880 jun. 10-én —

Tulajdonképen az országos baromvásár első napja f. hó 14-én ugyanis Antalnap országos vásár, a mit megelőz az országos ló-és baromvásár, mely előbbi már a mai napon kezdetét vette. A piacokz meglehetősen üresek. Gabona is kevés van; az árak hectoliter szerint következők: tiszta buza 77—78 k. 9 frt 70 kr. 75—76 k. 9 frt 10 kr. rozs 70—71 k. 6 frt 60 kr. 68—69 k. 6 frt 20 kr. Kukuricza 75 k. 5 frt. 5 kr. Zab 42—43 k. 3 frt 60 — 3 frt 90 kr.

Sertés-piacon. Eladó volt 170 drb. elkelt 80 drb. kövér 33—47 frt Sovány 14—21 frt. Malacz 5—11 frt.

(Következő alkalommal részletesebb tudósítással szolgálók az országos vásárról.)

IDEGENEK KOLOSZVÁRTT.

— jun. 10 —

Pannonia szálloda.

Filek Antal Brhnnből. Dutrich Károly Budapestről. Kolliner Zsigmond N.-Váradról. Kún Miksa ügyvédjelölt H. M.-Vásárhelyről. Hirsch Jakab M.-Láposról. Zathurecky Károly ev. ref. lelkész Gyéresről. Heier Lázár Brassóból. Klara Emanuel Bonczhidáról. Germán Aurell B.-Pestről. Gajgázó ügyvéd B.-Hunyadról.

Nemzeti szálloda.

Prohaska Ferencz utazó Bécsből. Magyar Leo utazó Bécsből. Helvi Ferencz kereskedő Casselből. Ditrichstein A. kereskedő Bécsből. Stidler József kereskedő Bécsből. Katz Ferencz kereskedő Bécsből. Seiy Ferencz Hétfaluból. Ungár Mór utazó B.-Pestről. Hefler Károly tanár N.-Váradról. Binder kereskedő Bécsből. Mitelmann Károly kereskedő Aradról. Dr. Ratín és neje Tódráról.

A budapesti árutüzös hivatalos árjegyzetei

1880. év június hó 10.

	Minőségí súly Hectoliterenként	Ára 100 klg.-nak			
B á z a:	klg.	frt. kr.	frt. kr.		
Bánsági	72-8—74-6				
Tiszavidéki	76-4—78-3	12 15.	—12 50.		
Pestvidéki	72-8—74-6				
Fehérmegyei	76-4—78-3	12 25.	—12 60.		
Bácskai	72-8—74-6	12 05.	—12 40.		
R o z s:					
Magyar	72-8—74-6				
Á r p a:					
Takarmány	60 —62	7 65.	— 7 95.		
Maláta	62 —68-7	8 20.	— 9 —.		
Z a b:					
Magyar	36-4—40-1	7 20.	— 7 50.		
T e n g e r i:					
Bánsági	— —	— —.	— —.		
Márami	— —	7 50.	— 7 60.		
R e p c z e:					
Káposzta	— —	— —.	— —.		
Bánsági	— —	— —.	— —.		
K ö l e s:					
Magyar	— —	7 60.	— 7 80.		
S z o k v á n y:					
Buza tavaszra szállítandó	74-7-----	— —.	— —.		
Buza Szempt.—Ok-tób. szállítandó	— —	10 28.	—10 33.		
Rosz tavaszra szállít. 69-2-----	— —	— —.	— —.		
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó	— —	7 72.	— 7 77		
Repce káposzta Aug.—Szept. szállítandó	— —	— —.	— —.		
Repce bánsági Jul.—Aug. szállítandó	— —	— —.	— —.		
Szesz (nyers) 100 liter százalékként	— —	33 —.	— 34 —.		

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1880. június 9.

Magyar aranyjáradék	108.20
Magyar vasúti kölcsön	128.—
Magyar kol. vas. államkötv., I. kibocsátás	83.25
Magyar kol. vas. államkötv., II. kibocsátás	101.50
Magyar kol. vasúti államkötv., 1876. évi	88.40
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	112.—
Magyar szőlődezsma váltásai kötvény	93.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	94.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	93.25
Temes-bánáti földterhermentisai kötvény	93.—
Temes-bánáti földterherm. kötv. záradékkal	92.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	92.75
Horváth-szilván földterhermentesítési kötv.	— —
Osztrák járadék papírban	73.70
Osztrák járadék ezüstben	83.80
Osztrák járadék aranyban	88.90
1860-iki államsorsjegyek	130.—
Osztrák-magyar bankrészevény	832.—
Magyar hitelbank részevény	264.25
Osztrák hitelintézet részevény	276.—
És l e t:	
Cs. és kir. arany	554.—
20 frankos arany	934.—
Német birodalmi márká	57.75
London (3 havi váltókért)	117.60

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **BÉKÉSY KÁROLY,**

M. kir. államvasutak MENETTERVE keleti vonal.

Érvényes 1880. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány.										Predeal—nagyvárad irány.															
Állomások		Gyors-vonat 2. sz.		Személy-vonat 4. sz.		Vegyes-vonat 42. sz.		Menetjegy-árak				Állomások		Gyors-vonat 1. sz.		Személy-vonat 3. sz.		Vegyes-vonat 63. sz.		Menetjegy-árak					
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.		III. oszt.				óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.		III. oszt.			
								frt	kr.	frt	kr.									frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	21	5	10	6	30	6	02	4	30	Predeal	Elind.	12	59	4	53					13	04	9	32
Rév	"	4	28	6	34	10	00	4	17	2	97	Brassó	"	2	14	6	13					12	17	8	70
Csúcsa (Vendéglő)	"	5	28	7	38	12	20	2	83	2	02	Földvár	"	2	42	6	52					11	95	8	29
Bánffy-Hunyad	"	6	02	8	15	2	00	1	96	1	40	Apáca	"	3	01	7	23					11	08	7	91
Egeres	"	—	—	9	00	3	20	1	11	—	79	Agostonfalva	"	3	16	7	51					11	08	7	91
Kolozsvár (Vendéglő)	Érkez.	7	03	9	50	4	52	—	—	—	—	Homoród-Kőhalom	"	3	46	8	41					10	10	7	21
Kolozsvár	Elind.	7	13	10	14	5	20	—	—	—	—	Erked	"	—	—	9	41					9	03	6	45
Apahida	"	—	—	10	36	6	00	—	53	—	37	Héjasfalva	"	4	56	10	15					8	41	6	00
Gyéres	"	—	—	12	04	8	49	2	04	1	46	Segesvár (Vendéglő)	Érkez.	5	09	10	32					8	01	5	73
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érkez.	8	48	12	38	9	41					Segesvár	Elind.	5	14	10	52	7	10						
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	9	30	2	72	1	94	Erzsébetváros	"	5	40	11	31	8	40	7	16	5	10		
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	9	42	2	99	2	14	Medgyes	"	6	01	12	06	9	50	6	44	4	61		
Felvincz	"	—	—	1	03	10	00	2	96	2	14	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érkez.	6	13	12	24	10	18	6	05	4	32		
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	11	00	3	50	2	50	Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	33	12	30	11	30						
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érkez.	9	32	1	47	11	35					Mikeszása	"	—	—	12	49	12	11	5	66	4	04		
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	39	2	07	12	34	4	05	2	90	Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	12	35	5	66	4	04		
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	1	28	4	69	3	35	Balázsfalva	"	7	05	1	25	1	05	4	95	3	53		
Balázsfalva	"	10	08	2	50	1	01	4	95	3	53	Karácsonfalva	"	—	—	1	40	1	33	4	69	3	35		
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	2	28	5	66	4	04	Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érkez.	7	32	2	06	2	16	4	05	2	90		
Mikeszása	"	—	—	3	23	2	59	5	66	4	04	Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	39	2	26	3	00						
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érkez.	10	41	3	41	3	28	6	05	4	32	Nagy-Enyed	"	7	56	2	48	3	50	3	50	2	50		
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	48	3	51	3	52	6	44	4	61	Felvincz	"	—	—	3	10	4	30	2	99	2	14		
Medgyes	"	11	02	4	11	4	37	6	44	4	61	Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	4	41	2	99	2	14		
Erzsébetváros	"	11	24	4	44	6	00	7	16	5	10	Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érkez.	8	20	3	24	4	52	2	72	1	94		
Segesvár (Vendéglő)	Érkez.	11	51	5	22	7	09					Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	25	3	34	5	30						
Segesvár	Elind.	12	11	5	32			8	01	5	73	Gyéres	"	—	—	4	10	6	40	2	04	1	56		
Héjasfalva	"	12	26	5	50			8	41	6	00	Apahida	"	—	—	5	38	9	00	—	53	—	37		
Erked	"	—	—	6	28			9	03	6	45	Kolozsvár (Vendéglő)	Érkez.	10	11	5	59	9	36						
Homoród-Kőhalom	"	1	31	7	29			10	10	7	22	Kolozsvár	Elind.	10	21	6	24	7	04						
Agostonfalva	"	2	02	8	18			11	08	7	01	Egeres	"	—	—	7	22	8	52	1	11	—	79		
Apáca	"	2	22	8	51			12	95	8	29	Bánffy-Hunyad	"	11	34	8	08	10	50	2	96	1	40		
Földvár	"	2	42	9	23			12	17	8	70	Csúcsa	"	12	08	8	50	12	30	4	83	2	02		
Brassó	"	3	23	10	12			13	03	9	32	Rév	"	12	50	9	48	3	40	6	17	2	97		
Predeal	Érkez.	4	28	11	39							Nagyvárad (Vendéglő)	Érkez.	1	45	11	00	7	02	6	02	4	30		

Kapus—nagyszebeni szárnyvonal.										Tövis—gyulafehérvári szárnyvonal.										Kocsárd—marosvásárhelyi szárnyvonal.													
Állomások		Vegy. von. 312. sz.		Árak		Állomások		Vegy. von./Vegy. v.		Árak		Állomások		Vegy. von./Vegy. v.		Árak		Állomások		Vegy. von. 112. sz.		Árak											
		212. sz./214. sz.						212. sz./213. sz.						112. sz.																			
		Minden nap	Minden nap					Minden nap	Minden nap					Minden nap																			
óra	perc	óra	perc	II. o.	III. o.	óra	perc	II. o.	III. o.	II. o.	III. o.	óra	perc	II. o.	III. o.	II. o.	III. o.	óra	perc	II. o.	III. o.												
Kapus (Ven.) Ind.	11	10	N-Szeben (Ven.) Ind.	3	58	7	33	5	59	Tövis (Vend.) Ind.	2	39	8	20	Gy-Fehérv. (V.) Ind.	1	01	6	52	4	80	3	42	Kocsárd (Ven.) Ind.	9	10	M.-Vásárhely Ind.	12	06	5	07	3	6
N-Szeben (Ven.) Ér.	1	41	Kapus (Ven.) Ér.	5	50	6	05	4	32	Gy-Fehérv. (V.) Ér.	3	11	9	10	Tövis (Vend.) Ér.	1	33	7	24	4	00	2	00	Maros-Ludas	10	18	Csapó-Radnóth	1	26	1	08	2	9
																								Csapó-Radnóth	11	13	Maros-Ludas	2	23	3	46	2	4
																								M.-Vásárhely Ér.	12	26	Kocsárd (Ven.) Ér.	3	17	2	72	1	12

Kapus—nagyszebeni szárnyvonal.

Állomások	Vegy. von. 312. sz.	Állomások	Vegy. von. 311. sz.	Állomások	Vegy. von. 310. sz.
Kapus (Ven.) Ind.	11 10	N-Szeben (Ven.) Ind.	3 58	Tövis (Vend.) Ind.	2 39
N-Szeben (Ven.) Ér.	1 41	Kapus (Ven.) Ér.	5 50	Gy-Fehérv. (V.) Ér.	3 11

Tövis—gyulafehérvári szárnyvonal.

Állomások	Vegy. von. 212. sz.	Állomások	Vegy. von. 211. sz.	Állomások	Vegy. von. 210. sz.
Tövis (Vend.) Ind.	2 39	Gy-Fehérv. (V.) Ind.	1 01	Gy-Fehérv. (V.) Ind.	1 01
Gy-Fehérv. (V.) Ér.	3 11	Tövis (Vend.) Ér.	1 33	Tövis (Vend.) Ér.	1 33

Kocsárd—marosvásárhelyi szárnyvonal.

Állomások	Vegy. von. 112. sz.	Állomások	Vegy. von. 111. sz.	Állomások	Vegy. von. 110. sz.
Kocsárd (Ven.) Ind.	9 10	M-Vásárhely Ind.	12 06	M-Vásárhely Ind.	12 06
Maros-Ludas	10 18	Csapó-Radnóth	1 26	Csapó-Radnóth	1 26
Csapó-Radnóth	11 13	Maros-Ludas	2 23	Maros-Ludas	2 23
M-Vásárhely Erk.	12 26	Kocsárd (Ven.) Erk.	3 17	Kocsárd (Ven.) Erk.	3 17

JEGYZET: A vastagabb számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számított éjjeli időt jelentik. — Az árak Kolozsvártól vannak számítva.

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászon-raktára

Kolozsvártt,

(belküzéputca, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkai egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek kezesség mellett, legutányosabb áron valódi árakkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chifon, creton és madepolan szövetből, sima, himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 ft 50 krig.

Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 60 krtól 2 ft 60 krig.

Színes és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 ftig.

Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindenmennyiségű szabásu, legjobb len- és pamut vászonból 70 krtól 2 ft 50 krig.

Férfi legújabb gallérok és kézek 4 réttől legjobb chifon szövetből párja 40 kr.

Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 ftig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 ft 50 krtól 7 ftig.

Női ingek len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 krtól 5 ftig.

Női háló réklík, 1 krtól 5 ftig, főkötők len és schifon vászonból 40 krtól 80 krig.

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 ftig.

Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák, 1 ft 50 krtól 5 ftig.

Függöny-eccekek, gyapjú pamut takarók, paplanok, madráczok, mely utóbbiakból különösen nagy raktártartok.

Legújabb szerkesztett esernyők, 1 ft 40-től 15 ftig.

Férfi és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól 1 ft 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szavashör és glage kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legutányosabb áron.

Fehér és színes asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szín-tartó creton, oxford és madepolan, színes ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig, 100 különböző fajtájú chifon, creton és madepolan fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig.

sima, himzett és redős 25 krtól 3 ftig. Len és chifon himzett strófók és betétek, kötő, varró, himző pamutok és ezernél, ujjon szűlötték részére főkötők, réklík és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségére kívánt fehérneműk pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesíték, mely esetben árat és fajtáját megváltoztatni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget visszavisszavérom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legjobb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

Sárga Kristóf.

FEYTONA,

(223) a híres amerikai szer fogfájás ellen, rögtön segít! 1—5 50 kr. o. é. Valódi Valentini A. E. gyógyszerész urnál Kolozsvártt.

Semmi szédelgés!

A cs. k. zálogházból Bécsben kiváltott

zsebkendők

még eddig nem képzelt kivételes áron

70 százalékkal alább

a megszerzési értéken.

Különböző ábrázolmányos raktárak, a melyek Sveiz legjelentékenyebb gyárával állottak összeköttetésben a cs. k. zálogháza kerületk nem váltattak ki, ennek folytán az árverezés alkalmával nevéstéses hihetetlenül olcsó árakban a mi kezünkbe kerültek.

Azon helyzetben vagyunk tehát, hogy valódi arany, ezüst és nickel órákat mind kitűnő selveizi gyártmány, öt évi jótállás mellett csak azért, hogy pénzünket visszahozzuk a gyári áránál 70 százalékkal olcsóbban árastunk el. Az órák tehát csaknem INGYENBE jönnek.

Minden embernek, legyen szegény vagy gazdag, csak szüksége van egy órára, mely gyakran leghűségesebb barátja és kísérője az egész életén át, most egy annyira kellemes és soha vissza nem tért alkalom kínálkozik mindenkinek, hogy csaknem semmiért egy solid finom biztosított és perekre kipróbált órák szerezzon, mivel az órák gyári személyzetünk által újra szabályoztatnak. Minden óra a schweiz gyári leggyeget van ellátva.

A kezesség annyira biztos, hogy ezenel magunkat nyilvánosan kötelezzük minden akadály nélkül visszadni a pénzt.

Aki tehát egy kitűnő hihetetlenül olcsó öt évre biztosított kitűnően járó zsebbeli órást csaknem ingyen akar birtánni kitélő be megrendelését, mert azt mindenki a maga részéről is megfoghatónak fogja találni, hogy az órák mindenfelé nagy gyorsasággal elkelnek.

Kimutatása a zsebbeli óráknak:

Egy zsebbeli cylinder óra nehéz ezüst nickelből percekre szabályozva, metszve quill-schirozva nyolcz rubinon járva, lapos ívvel email czimlappal, extra porvédővel, a legfinomabb áron óralánczal együtt előbbi ára 12 ft, most csak 5 ft 50 kr. Ugyanez finomul aranyozva igen pompás. helyettesít bármiféle aranyórát, csak 6 ft 50 kr.

Egy anker zsebbeli óra nehéz ezüst nickelből, igen finom percekre szabályozva, metszve quill-schirozva, 15 rubinon járva, lapos ívvel, email czimlappal, másodperczmutatóval, igen finom talmarany fazon lánczal. előbbi 7 ft, most csak 20 ft. Egyike a legjobb és legkitűnőbb óráknak.

Ugyanez nehéz aranyozással a legpompásabb kivitelű, a legteljesebb helyettesítője bármely arany órának, csak 8 ft 50 kr.

Egy remontoir óra a legfinomabb double aranyból, fogantyúján kules nélkül felhuzható biztosítás mellett, órák időre megtartja arany színet kitűnően percekre szabályozva, kettős fedéllel, díszes email czimlappal, szabadalmazott gépezettel, díjkorozott vagyon óra talmi arany lánczal együtt, korábban 24 ft, most csak 8 ft 50 kr.

Ezen órák száma csekély.

Egy ezüst remontoir óra valódi 13 próbás ezüstből, a cs. k. belyegző hivatal által kipróbálva, fogantyúján kules nélkül a felhuzása, ellenzárral, mutató igazítóval a legfinomabb kiváltság, aul, a legmodosabban szabályozva, lapos ívvel, email czimlappal, másodperczmutatóval, ezen kívül belüli kristály-borítékkal és nickel művel, mindenki által átlátható, hogy a legjobb, legelőkelőbb, legelőkelőbb óra a világon, előbbi ára 30 ft, most csak 14 ft.

Egy ezüst anker óra valódi, a cs. k. belyegző hivatal által kipróbált nehéz 13 próbás ezüstből, 15 rubinon járva, a legfinomabban másodpercekre szabályozva, lapos ívvel, email czimlappal, másodperczmutatóval, azaz kívül uj elektrogalván uton aranyozva úgy, hogy a világ minden aranyművese sem képes megkülönböztetni a valódi, gyakran oly drága fókén megszerzett arany órától. Előbbi ára aranyozás nélkül 24 ft, most aranyozással együtt csak 12 ft 50 kr.

Egy ezüst cylinder óra valódi 13 próbás ezüstből, a cs. k. belyegző hivatal által kipróbálva, 15 rubinon járva, percekre finomul szabályozva, azon kívül az uj elektrogalván uton aranyozva, úgy, hogy az igazi arany órától nem különböztethető meg előbb 15 ft, most csak 6 ft 50 kr.

Egy női óra valódi 14 karatos aranyból a cs. kir. belyegző hivatal által kipróbálva, igen finom elegáns óra a legfinomabb arany fazon nyaklánczal és legfinomabb bárony étuittel, előbb 30 ft, most csak 19 ft 50 kr. Ilyen még sohase létezett.

Egy 14 karatos arany remontoir óra 40—50 ft, mind a legfinomabb, savonetto órák melyeknek azelőtt 100 ft volt az ára.

Czím: Uhren Ausverkauf von A. Fraiss,

Rotherthurnstrasse 9, Partor, gegenüber dem erzbischöf. Palais,

WIEN.

Nyomatott a KELET nyomdájában Kolozsvártt.

Főnyeremény 200,000 ft.